

КОДИФІКАЦІЯ ПРАВА ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ ПОЛЬЩІ: АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ НОВОГО ЗАКОНОПРОЕКТУ

Геннадій Андрощук,
головний науковий співробітник
НДІ інтелектуальної власності НАПрН України,
кандидат економічних наук, доцент
ORCID ID: 0000-0003-0781-9740

Досліджено стан і тенденції правового регулювання у сфері інтелектуальної власності (ІВ), форми систематизації законодавства. Виділено моделі правового регулювання, подано класифікацію об'єктів ІВ. На прикладі Польщі проаналізовано структуру та зміст основних положень проекту закону Право промислової власності. Запропоновано шляхи систематизації законодавства у сфері промислової власності в Україні. Найбільш ефективним способом вирішення проблеми кодифікації є розроблення та прийняття Кодексу промислової власності, який би об'єднав і консолідував основні норми стосовно правової охорони прав промислової власності.

Ключові слова: інтелектуальна власність, промислова власність, кодифікація законодавства, інновації, винахідник, розмір збору, закон, патент, право ЄС

Постановка проблеми. Промислова власність (англ. *Industrial property*) — одна зі складових частин інтелектуальної власності. Поняття промислової власності було застосоване в Паризькій конвенції з охорони промислової власності, ухваленій у 1883 році. Пізніше воно закріпилося в низці інших міжнародних угод. Згідно зі статтею 1 Паризької конвенції об'єктами промислової власності є патенти на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, товарні знаки, позначення походження товарів, фірмові найменування, географічні зазначення,

а також припинення недобросовісної конкуренції. Конвенцією про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) інтелектуальною власністю визнано права на конкретні об'єкти (п. 8 ст. 2): «...інтелектуальна власність включає права, що відно-

Олександр Дорошенко,
директор НДІ інтелектуальної власності
НАПрН України, кандидат юридичних наук,
судовий експерт
ORCID ID: 0000-0002-2542-2328

ПРАВО ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

сяться до: літературних, художніх і наукових творів (охороняються авторським правом); виконавчої діяльності артистів, звукозапису, радіо- і телевізійних передач (охороняються як суміжні права); винаходів, наукових відкриттів, промислових зразків, товарних знаків (охороняються патентним правом і правом промислової власності), а також до захисту від недобросовісної конкуренції (охороняються відповідно до антимонопольного закону); а також усі інші права, що відносяться до інтелектуальної діяльності, у виробничій, науковій, літературній і художній галузях» [1, 12].

Варто вказати, що 26 червня 2000 року ВОІВ прийняла Всесвітню декларацію з ІВ, у якій визначено, що «термін «ІВ» означає будь-яку власність, що визнається за загальною згодою в якості інтелектуальної за характером та заслуговує охорони, включаючи, але не обмежуючись, науковими і технічними винаходами, літературними чи художніми творами, товарними знаками та показниками ділових підприємств, промисловими зразками і географічними зазначеннями» [1, 13].

Останнім часом усе помітнішою стає необхідність створення правового режиму для включення в оборот незалежно від їхньої специфіки майже всіх видів інтелектуальних досягнень. Потреба економічного обороту існує, і завданням науки є віднайдення відповідних організаційно-правових форм виявлення шляхом гнучкого реагування на запити практики. Декларація пропонує конструктивний шлях переходу від регулювання об'єктів до регулювання відносин у галузі використання знань, що беруть участь у цивільно-правових відносинах як результати інтелектуальної діяльності. Отож ВОІВ трактує це поняття досить широко.

Положення про права на об'єкти промислової власності закріплені в міжнародних договорах у сфері промислової власності, нормативних актах ЄС та у відповідних актах національного зако-

нодавства. Характерною особливістю правового регулювання промислової власності є тісний взаємозв'язок міжнародного, європейського та національного права в цій сфері. Згідно з Угодою про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС) Світової організації торгівлі (СОТ), до об'єктів права промислової власності належать: товарні знаки, географічні зазначення, усі об'єкти, на які видаються патенти, топографії інтегральних мікросхем, нерозкрита інформація. Водночас зазначимо, що основні міжнародні договори з охорони прав на об'єкти промислової власності не містять визначення терміну «промислова власність», а лише вказують на об'єкти права, що стосуються промислової власності.

У національному законодавстві термін «промислова власність» уперше використано в Тимчасовому положенні про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні, затвердженому Указом Президента України від 18 вересня 1992 року № 479/92 (положення втратило чинність у частині правової охорони об'єктів промислової власності (крім пунктів 54, 59, 60, 61, 62, 68 і 70) на підставі Указу Президента від 22 червня 1994 року № 324/94 (324/94) та в статті 20 Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу». У Цивільному кодексі України та у відповідних національних законах у сфері охорони прав на об'єкти промислової власності відсутнє визначення терміну «промислова власність». У ЦК України міститься обмежений перелік об'єктів права промислової власності, більшість з яких регулюються окремими законами у сфері промислової власності.

З огляду на викладене можна виділити такі рівні правового регулювання у сфері промислової власності [2]: 1) міжнародно-правовий, що формується на основі низки універсальних міжнародних договорів; 2) європейсько-правовий, що формується на основі регіональних європейських конвенцій, директив Ради ЄС;

3) національний, що формується на основі Конституції України, кодифікованих нормативних актів України, спеціального законодавства України, підзаконних актів, локальних нормативних актів, цивільно-правових договорів між суб'єктами права на об'єкти промислової власності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми правової охорони інтелектуальної та промислової власності в країнах ЄС, зокрема в Республіці Польща (РП) та Україні, кодифікації законодавства в цій сфері досліджували Г. О. Андросук, Ю. Є. Атаманова, Н. В. Бочарова, Ю. Л. Бошицький, Є. А. Булат, М. К. Галянтич, Т. Ф. Демченко, О. Ф. Дорошенко, В. А. Іващенко, Я. О. Іолкін, Ю. М. Капіца, І. Ф. Коваль, Н. С. Кузнецова, О. В. Кохановська, В. В. Луць, А. О. Кодинець, Л. Т. Комзюк, П. П. Крайнев, Н. М. МIRONENKO, П. Ф. Немеш, О. П. Орлюк, М. Ю. Потоцький, Л. І. Работягова, С. С. Савич, О. Д. Святоцький, Р. О. Стефанчук, О. О. Тверезенко, В. Л. Федоренко, Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova, А. В. Шабалін, Р. Б. Шишка, О. С. Яворська, І. Є. Якубівський та інші.

На основі аналізу законодавства Європейського Союзу та його держав-членів у сфері інтелектуальної власності та міжнародного досвіду законодавчого регулювання у цій сфері, проведеного НДІ інтелектуальної власності [3, 4] та іншими дослідниками [5, 6, 7], можна виділити такі моделі правового регулювання ІВ: 1) спеціальні закони, що стосуються окремих об'єктів ІВ (більшість країн світу, а також Україна до 01.01.2004); 2) дворівнева модель регулювання: регулювання основних положень у Цивільному (чи Торговому) кодексі, а також наявність спеціальних законів стосовно окремих об'єктів ІВ (Республіка Казахстан, Україна (книга 4 ЦК України); 3) кодифікація положень стосовно всіх об'єктів ІВ у Кодексі інтелектуальної власності (Франція — Code de la propriété intellectuelle від 01.07.1992; Філіп-

піні — Intellectual Property Code of the Philippines, набув чинності 01.01.1998); у Цивільному кодексі РФ після 01.01.2008). Національні збори В'єтнаму 16 червня 2022 року ухвалили Закон про інтелектуальну власність (поправка). Новий закон набуде чинності 1 січня 2023 року, за винятком кількох положень. Цей законопроект був представлений у 2021 році, після 16 років застосування чинного Закону про інтелектуальну власність 2005 року (з поправками двічі у 2009 та 2019 роках) та після приєднання В'єтнаму до великих торгових угод (тобто СРТПР, EVFTA та RCER); 4) кодифікація положень стосовно всіх об'єктів промислової власності (Польща — Prawo własności przemysłowej від 30.06.2000; Італія — Industrial Property Code від 04.03.2005 № 52, набув чинності 19.03.2005; Португалія — Industrial Property Code, затверджений декретом від 05.03.2003 № 36/2003 зі змінами, внесеними у 2007 та 2008 роках; Мозамбик — Industrial Property Code від 31.12.2015, який за змістом є практично ідентичним Кодексу промислової власності Португалії) [5]. Перший у Туреччині Закон про промислову власність (Industrial Property Act (IPA) набув чинності 10 січня 2017 року. Торговельні марки, патенти, корисні моделі, промислові зразки та географічні зазначення, які раніше охоронялися окремо декретами-законами, тепер підпадають під дію IPA. Традиційні назви продуктів також уперше захищені IPA. Метою IPA є гармонізація турецького законодавства про промислову власність з міжнародними угодами та законодавством Євросоюзу. Однак законодавцем довелося відступити від законодавства ЄС, щоб вирішити внутрішні проблеми. Нещодавно Об'єднані Арабські Емірати видали Федеральний закон від 2021 року № 11 («Закон») щодо регулювання та захисту прав промислової власності (Federal Law no. 11 of 2021 («the Law») concerning the regulation and protection of Industrial Property Rights). Закон скасовує колишній

ПРАВО ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

закон про патенти. Основна увага в новому законі приділена винаходам, промисловим зразкам, сертифікатам корисності, інтегральним схемам та угодам про нерозголошення. Він був опублікований в офіційному віснику № 703 від 31 травня 2021 року.

У книзі Генерального директора ВОІВ Каміла Ідріса «Інтелектуальна власність — потужний інструмент економічного розвитку» (Intellectual Property: A Power Tool for Economic Growth) у розділі «Види інтелектуальної власності» вперше подано класифікацію об'єктів ІВ. Конвенція про заснування ВОІВ 1967 року передбачає, що ІВ включає права, що стосуються такого:

1. Літературно-художні та наукові твори.
2. Виступи артистів, фонограми, передачі.
3. Винаходи в усіх сферах людської діяльності.
4. Наукові відкриття.
5. Промислові зразки.
6. Марки та комерційні назви та позначення.
7. Захист від недобросовісної конкуренції.
8. Усі інші права, що є результатом інтелектуальної діяльності в промисловості, науковій, літературній та мистецькій галузях.

Кілька міжнародних договорів, укладених з 1967 року, зокрема Угода ТРІПС, додатково уточнили та розробили нові типи ІВ, наприклад розробка інтегральних схем на основі попередньої роботи, виконаної ВОІВ. Ця тенденція демонструє динамічний характер ІВ у відповідь на технологічний і культурний розвиток, що стосується, наприклад, комп'ютерного обладнання, програмного забезпечення, цифрових комунікацій, Інтернету та геноміки. Сфери, згадані під п. 1, належать до галузі «авторського права» та відповідно під п. 2 — до галузі інтелектуальної власності «суміжних прав». Сфери відповідно до пп 3, 4, 5, 6 і 7 становлять галузь промислової власності ІВ [8, 17–18]. Як бачимо, ВОІВ не виділяє окремо «нетрадиційні» об'єкти. Усі вони належать до права промислової власності.

Варто зазначити, що в Україні законодавство у сфері промислової власності

характеризується низкою негативних ознак: суперечливістю, наявністю прогалин, розпорошеністю по різних нормативно-правових актах, дублювання законодавчих норм тощо. Як наслідок — неефективне правове регулювання відносин у сфері промислової власності та відповідно неналежний захист прав. Тому потребує узагальнення та вивчення практика застосування й аналізу останніх змін законодавства з питань права промислової власності в Польщі, яка першою в ЄС почала кодифікацію законодавства в цій сфері.

Існує потреба усунення суперечливості окремих правових положень національного законодавства України щодо охорони та захисту прав на об'єкти промислової власності, наслідком чого є суперечлива судова та адміністративна практика розгляду спорів з питань захисту прав промислової власності.

Мета та завдання статті: визначити рівні та моделі правового регулювання, форми та тенденції систематизації законодавства у сфері ІВ, які існують в Україні та в зарубіжних країнах, дослідити на прикладі Польщі структуру та зміст основних положень нового проекту кодифікованого закону, стан, тенденції та можливі шляхи систематизації законодавства у сфері промислової власності в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною метою чинного Закону Право промислової власності (Prawo własności przemysłowej) від 30 червня 2000 р. [9], до речі, успішно реалізованою, була остаточна «кодифікація» права промислової власності, яке досі регулювалося кількома окремими правовими актами. Окрім того, у зв'язку із законодавчою роботою, що проводилася в цей період, пов'язаною з планованим приєднанням Польщі до структур Європейського Союзу, багато положень, передбачених цим правовим актом, були приведені у відповідність до стандартів, що впливають з права Співтовариства, уже на дату його вступу в силу. На початку липня 2020 року

набула чинності реформа цивільного судочинства, яка запровадила окреме провадження у справах про інтелектуальну власність, що регулює процесуальні аспекти, пов'язані з виконанням, зокрема, права промислової власності (ст. 479 ЦПК).

З 1 липня 2020 року в Польщі почали працювати спеціалізовані суди з розгляду спорів щодо об'єктів інтелектуальної власності [10, 11]. Отож Польща стала десятою європейською країною, у якій існують спеціалізовані ІР-суди. Раніше справи щодо торговельних марок, патентів, об'єктів авторського права і недобросовісної конкуренції розглядалися в господарських судах. Виняток становили лише суперечки стосовно торговельних марок (EUTM) і промислових зразків ЄС (Community Designs), які розглядалися виключно в окружному суді Варшави. Згідно із судовою реформою утворено п'ять спеціалізованих судів першої інстанції — у Варшаві, Гданську, Катовіце, Любліні та Познані. Суди другої інстанції з питань інтелектуальної власності діють у Варшаві та Познані. Однак найскладніші суперечки розглядатимуться тільки в суді Варшави — це справи щодо комп'ютерних програм, комерційної таємниці (технологічної частини), патентів на винаходи і корисні моделі, топографії інтегральних мікросхем, сортів рослин [12]. У результаті новостворені суди з інтелектуальної власності у сфері спорів, що стосуються торгових марок та промислових зразків, набули деяких повноважень, раніше закріплених за Патентним відомством Польщі. У цій ситуації питання про необхідність системних змін у сфері права промислової власності стало поступово поступатися місцем роздумам про те, як ці зміни зрештою повинні розвиватися і якими мають бути їхні масштаби.

З урахуванням двадцяти двох років дії та більш ніж двадцяти внесених за цей час поправок, на думку Ради Міністрів РП, настав час для заміни Закону

Право промислової власності його «оновленою» версією [13]. Проект закону збільшує його обсяг майже удвічі: у чинному законі 327 статей, а в проекті передбачено 498. У його 105-сторінковому обґрунтуванні викладено положення нового проекту закону. Новий закон — це не лише можливість упорядкувати його зміст та зняти розбіжності у тлумаченні, що виникли навколо окремих положень, а й шанс краще пристосувати окремі права промислової власності до потреб наукових установ та підприємств, підвищити їхню інноваційну активність. Це коригування в основному спрямоване на раціоналізацію, прискорення та зниження витрат на отримання охорони об'єктів промислової власності, особливо винаходів, корисних моделей, промислових зразків, торговельних марок та географічних зазначень. Законопроект також усуває неповноцінну практику дублювання прямо діючих норм ЄС і міжнародних норм у сфері додаткового захисту прав та міжнародних торговельних марок і промислових зразків.

На сайті Центру законодавства при Уряді 25 квітня 2022 року було опубліковано проект закону про Право промислової власності (projekt ustawy Prawo własności przemysłowej) [13]. Законопроект, запропонований Міністерством розвитку та технологій (Ministerstwo Rozwoju i Technologii), покликаний повністю замінити Закон про промислову власність, який діяв досі [9]. Проект є відповіддю на численні постулати підприємців, представників інститутів бізнес-середовища та наукової спільноти через неоднозначність інститутів та процедур охорони промислової власності.

Розглянемо найважливіші запропоновані зміни, що впливають з підготовленого законопроекту та становлять інтерес для українських законотворців і фахівців у сфері інтелектуальної власності. Суть рішень, що входять до проекту: законопроект комплексно запроваджує нове регулювання у сфері промислової власності. Таке рішення є

ПРАВО ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

горизонтальним, воно підвищує інноваційність економіки відповідно до цілей Стратегії відповідального розвитку (Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) [14], зокрема забезпечення оптимального використання інтелектуального капіталу, яким володіють поляки в країні та за кордоном. Уніфікація та модернізація всього права промислової власності також матиме результатом зміцнення правового та інституційного середовища інноваційних підприємств і створить дієву систему охорони прав промислової власності. Законопроект комплексно регулює всі об'єкти промислової власності.

Окреслимо найважливіші зміни:

1. Щодо корисних моделей проектом акта передбачено запровадження положень, які впорядковують та прискорюють процедуру заявки шляхом заміни діючої процедури дослідження процедурою реєстрації із забезпеченням максимальної визначеності правочинів. Нове визначення корисної моделі визначає її як нове рішення, придатне для промислового використання та має технічний характер. Таким чином конструкція значно розширює захист корисних моделей. Корисна модель, виконана громадянином Польщі, може бути визнана такою, якщо стосується оборони чи безпеки держави. Охорона буде надана Патентним відомством, якщо заявка відповідає всім вимогам, що містяться в заявці на корисну модель та доданим до неї опису, формулі винаходу та кресленням, і немає явних перешкод, що впливають зі змісту поданих документів, таких як відсутність новизни, технічного характеру та придатності для промислового використання. Це дасть змогу пришвидшити обробку заявок і скоротити цей час із середнього (24 місяці) до близько 12 місяців.

2. У сфері промислових зразків визначення промислового зразка та умови отримання охорони були змінені таким чином, щоб національні рішення були повністю гармонізовані з Директивою 98/71/ЄС Європейського пар-

ламенту та Ради від 13 жовтня 1998 року про правову охорону промислових зразків (Журнал ЄС L 298 від 28.10.1998 р., С. 28), а також систематизовано положення Закону про ІРЛ щодо права реєстрації, змісту права реєстрації та виключень з охорони.

3. Стосовно торговельних марок проект закону вносить зміни в обсяг оприлюднення всіх публікацій на етапі подання заявки на знак на веб-сайті Патентного відомства РП, замінюючи існуючий інститут опозиції на інститут заперечення, скорочення терміну його подання до 2 місяців з дати оприлюднення відомостей про заяву, відмову від обов'язкового для сторін 2-місячного періоду розрахунків під час розгляду заперечення, а також скасування інституту права загальної охорони, який прискорить процес торговельних марок і буде відповідати принципу свободи договору, де сторони вирішуватимуть формувати відносини, юридично пов'язуючи їх.

4. З метою заохочення виробників до подання географічних зазначень проектом закону передбачено новий порядок реєстрації цих прав. Запропоновані правила поширюються лише на несільськогосподарську продукцію — обсяг охорони, наданий несільськогосподарським географічним зазначенням, має особливе значення для вітчизняної продукції традиційних ремесел.

5. Проект акта вносить зміни до порядку провадження у справах, що розглядаються в ході судового розгляду. У зв'язку з цим очікується, що Патентне відомство РП, діючи в порядку судового розгляду, зазвичай виноситиме рішення на закритому засіданні, за винятками, зазначеними у статті 385 (2) проекту. Серед іншого, слухання буде проводитися — *ex officio* або на прохання сторони, — коли Патентне відомство вважатиме це за доцільне, і матиме результатом прискорення розгляду або з'ясування суттєвих обставин справи.

6. Проект акта запроваджує можливість примирення сторін з метою надання їм ефективного альтернативного

способу вирішення спорів, адаптовано до об'єктів промислової власності. Примирення, що вводяться, є добровільними і відбуваються за заявою сторін. Примирення (медіація) ініціюється за заявою сторін, добровільно (процедура проводиться доти, доки сторони зацікавлені в її проведенні) та рішення примирителя (неупередженого фахівця, який проводить процедуру) не є обов'язковим для сторін — на відміну від арбітражу, коли рішення арбітра є обов'язковим. Процедура примирення може бути ефективним методом вирішення спорів між сторонами, особливо якщо її результатом може стати, наприклад, обмеження дії патенту або обмеження переліку товарів (часткова відмова від права охорони товарного знака). В обґрунтуванні законопроекту вказувалося, що положення про посередництво, які містяться в Адміністративно-процесуальному кодексі, не відповідають потребам вирішення спорів у галузі промислової власності. Проведення сторонами примирення повинно привести до з'ясування і розгляду фактичних та юридичних обставин, а також дати можливість сторонам виробити угоду, яка вирішує суперечку за участю примирителя.

7. З метою вирішення проблеми неправомірного отримання інформації законопроектом передбачено запровадження так званого депозиту, що відповідає положенням Директиви (ЄС) 2016/943 Європейського парламенту та Ради від 8 червня 2016 року щодо захисту нерозкритих ноу-хау та комерційної інформації (комерційних таємниць) від їх незаконного придбання, використання та розголошення. Депозит, що містить технічні та технологічні відомості, що становлять комерційну таємницю, може сприяти отриманню доказів пріоритетних обставин існування відомостей, що становлять комерційну таємницю, та предмета цих відомостей. Депозит повинен містити електронну документацію. Пропоноване рішення полягає у спрощенні доведення наявно-

сті пріоритету відомостей, що становлять комерційну таємницю, та змісту цих відомостей. Запровадження такого інституту не є новим — він уже використовується, наприклад, в Угорщині, де діє Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури (1977 р.). Окрім того, він відповідає Директиві Парламенту ЄС 2016/943 від 8 червня 2016 року про захист нерозкритих ноу-хау та комерційної інформації (комерційних таємниць) від їхнього незаконного придбання, використання та розголошення. Запровадження депозитарію секретної інформації, аналогічного депозиту, що зберігається у Всесвітній організації інтелектуальної власності [15], Відомстві інтелектуальної власності Бенілюксу або його угорському аналогу, буде великим полегшенням у розгляді недобросовісної конкуренції, у якому сторона зможе легко продемонструвати пріоритет своїх рішень на основі дати депозиту. Однак депонування не визначає характеру інформації та прав особи, яка її депонує.

8. Проектом акта передбачено систематизацію положень про структуру стягнення плати та ведення реєстрів, зокрема спрямовану на усунення сумнівів щодо розміру та права на сплату зборів. Від безлічі зборів, що стягуються, відмовилися на користь їх укрупнення, і досі застосовувався метод винесення рішення про надання виключного права за умови сплати забезпечувального збору. Плата за подання заявки на окремі види діяльності стандартизована для винаходів, торговельних марок, корисних моделей, промислових зразків, географічних зазначень і топографій інтегральних мікросхем. Це означатиме об'єднання різних зборів, тобто зборів за подання заявки, за публікацію та за перший період охорони в один збір і зниження вартості подачі та використання продукту. Таким чином розмір збору буде зменшено до 30 %. Міністерство підрахувало, якою зараз є

ПРАВО ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

плата за охорону винаходу. Плата за подання заявки становить 550 злотих, плата за публікацію — 90 злотих та ще 480 злотих за перший період захисту. Якщо проект набуде чинності, то плата за подачу винаходу становитиме 700 злотих. Законопроект запроваджує також нове рішення (IP COMBO), згідно з яким при подачі заявки не менше ніж на три різні об'єкти промислової власності протягом 3 місяців розмір збору за подання заявки на кожен із них може бути знижений на 30 %. Наприклад, нині збір за подання заявки на винахід становить 550 злотих. Три заявки на винаходи коштують 1650 злотих. Зниження кожної з цих комісій на 30 % (165 злотих) дасть змогу заощадити 495 злотих. Розроблене рішення надає велику підтримку інноваторам, які перебувають на етапі формування свого портфеля прав інтелектуальної власності та націлені на їхню комерціалізацію. У результаті внесених змін підвищиться привабливість національної системи охорони промислової власності, а встановлені розміри зборів стануть стимулом для заявників отримати правову охорону якомога більшої кількості інноваційних рішень.

9. Проект закону запроваджує інститут попереднього повідомлення про винахід, а також пропонує звести положення про патенти до одного закону, тим самим перенісши рішення цього закону та скасовуючи закон від 14 березня 2003 року про подання заявок на європейські патенти та дії європейського патенту в Польщі (Законодавчий вісник від 2016 р., поз. 2). Інститут попередньої реєстрації винаходу (WZW) діє в США та Австрії, а також був запроваджений у деяких державах-членах ЄС (наприклад, Португалія, Франція). WZW — це заявка на винахід, метою якої є збереження дати пріоритету попередньої заявки, яка збігається з датою подання цієї початкової заявки, за низьких витрат і менших формальних вимог. WZW фактично подовжує термін подання «належної» заявки на винахід на 1 рік.

10. Стосовно додаткових прав охорони і топографії інтегральних мікросхем проект акта запроваджує положення, які дають змогу зберегти законодавчу та лінгвістичну коректність, щоб привести ці категорії виключних прав до проекту акта загалом.

11. З метою забезпечення належного шляху професійного розвитку експертів і стажистів-експертів проект закон вносить зміни до положень щодо їх навчання, а також передбачає запровадження системи періодичних атестацій у період учнівства та атестації.

Висновки. Метою аналізованого проекту є прозоре регулювання в єдиному правовому акті інститутів та процедур охорони промислової власності, пропозиція нових рішень, що дають змогу захистити виключні права, спрощення та скорочення процедур, зокрема скорочення періоду набуття прав. Запропоновані зміни багатогранні в чому спрямовані на реформування чинної системи охорони промислової власності. Це однак не означає, що їм не вистачає «революційних» ідей, які вводять нові інститути і процедури. Проект від 25 квітня 2022 року в поданому вигляді передбачає по суті два види змін. Перший з них можна охарактеризувати як реформи, оскільки їхня мета полягає в удосконаленні правових інститутів та процедур, які вже функціонують відповідно до чинного закону від 30 червня 2000 року (наприклад, запровадження колективних заявок на промислові зразки, зміна процедури заперечення стосовно торговельних марок або зміни у вирішенні спорів під час закритого засідання). Варто зазначити, що останні вносять рішення, не відомі досі чинному законодавству, і тому їх можна назвати «революційними» (системними) змінами, такими як введення інституту попереднього повідомлення про винахід, системи реєстрації з охорони корисних моделей, депозит, що містить технічну і технологічну інформацію, яка становить комерційну таємницю (що зберігається

Патентним відомством РП), процедури примирення щодо спорів, які перебувають на розгляді Патентного відомства РП або т. зв. IP COMBO — знижки при розрахунку суми державного мита у разі одночасного подання трьох різних об'єктів промислової власності. Цей проект є відповіддю на численні запити користувачів системи охорони промислової власності, тобто підприємців, представників інститутів бізнес-середовища та наукової спільноти. Імпульсом для розвитку економіки після нинішньої епідемії повинно стати прийняття правового щита, основною метою якого буде усунення адміністративних бар'єрів, прискорення термінів прийняття рішень і запровадження заходів для більш сприятливого правового та інституційного середовища для бізнесу. Пропоноване регулювання узгоджується з вихідними положеннями державної політики, особливо щодо спрощення процедур та підвищення ефективності державного управління. У практиці законотворчого процесу нормальним є наявність розбіжностей між первісним проектом правового акта та його остаточною формою.

Однак важливо, щоб ці відмінності були результатом продуманих рішень.

Кодифікація є найскладнішим з процедурної точки зору видом систематизації, адже передбачає змістовну переробку нормативно-правових актів, що полягає в усуненні розбіжностей та протиріч між правовими нормами, скасуванні застарілих та прийнятті нових положень, що регулюють одну й ту ж сферу суспільних відносин, мають однаковий предмет і методи регулювання, на основі чого створюється новий систематизований (кодифікований) нормативно-правовий акт. Такий документ зазвичай має складну структуру та є значним за обсягом.

Одним з найбільш ефективних способів вирішення проблеми кодифікації в Україні, на нашу думку, є розроблення та прийняття Кодексу промислової власності (за прикладом Польщі), який би об'єднав і консолідував основні норми стосовно правової охорони прав промислової власності. ●

Список використаних джерел / List of references

1. Андрущук Г. О., Давимука С. А. *Інтелектуальна власність у науково-технічній сфері: методи та принципи вартісної оцінки* : монографія. Київ : Парламентське видавництво, 2014. 304 с.
2. Ярошевська Т. В. *Поняття права промислової власності та його джерела*. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2013. Серія ПРАВО. Випуск 23. Частина I. Том 1. С. 288–291.
3. *Законодавство Європейського Союзу та держав-членів Європейського Союзу у сфері інтелектуальної власності* : науково-практичне видання / О. П. Орлюк, Г. О. Андрущук, А. М. Горнісевич, Т. Ю. Федорова / за ред. О. П. Орлюк. Київ : НДІ ІВ НАПрНУ, Лазурит-Поліграф, 2010. 262 с.
4. Дорошенко О. Ф. *Судова експертиза у цивільних справах щодо порушення прав інтелектуальної власності* : монографія. Київ : Лазурит-Поліграф, 2008. 206 с.
5. Стефанчук Р. О. *До питання про кодифікацію законодавства у сфері інтелектуальної власності*. Право України. 2016. № 11. С. 86–91.
6. Крижна Валентина. *Варіанти кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності*. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2020. № 1. С. 110–115.

ПРАВО ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

7. Микола Потоцький. Кодифікація законодавства України про інтелектуальну власність : матеріальний та процесуальний аспекти. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2021. № 6. С. 5–16.
 8. Kamil Idris, «Intellectual Property: A Power Tool for Economic Growth», WIPO Publication No 888, ISBN 92-805-1113-0, Geneva 2003, P.377. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/intproperty/888/wipo_pub_888.pdf.
 9. Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010490508/U/D20010508Lj.pdf>.
 10. Геннадій Андрощук. Створення спеціалізованих судів у сфері інтелектуальної власності Польщі. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/stvorenniya-specializovanih-sudiv-u-sferi-intelektualnoyi-vlasnosti-polshchi.html>.
 11. Геннадій Андрощук. В Польщі інтелектуальною власністю займатимуться п'ять судів. URL: <https://jur-gazeta.com/golovna/v-polshchi-intelektualnoyi-vlasnistyu-zaymatimutsya-pyat-sudiv.html>.
 12. Геннадій Андрощук. Спеціалізовані суди з інтелектуальної власності: практика Польщі і України. Інтелектуальна власність в Україні. 2020. № 2. С. 33.
 13. Projekt ustawy — Prawo własności przemysłowej. URL: <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12359055/12874004/12874005/dokument552321.pdf>.
 14. STRATEGIA na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). URL: http://eregion.wzp.pl/sites/default/files/strategia_na_rzecz_odpowiedzialnego_rozwoju.pdf.
 15. Андрощук Г. О. Система забезпечення цифрових доказів існування інтелектуальних активів: WIPO PROOF // Питання інтелектуальної власності : зб. наук. праць / за ред. к.е.н. Г. О. Андрощука; НДІ ІВ НАПрН України. Випуск 18. Київ : Інтерсервіс, 2021. С. 25–33.
-
1. Androshchuk H. O., Davymuka S. A. *Intelektualna vlasnist u naukovo-tekhnichnii sferi: metody ta pryntsyry vartisnoi otsinky : monohrafiia*. Kyiv : Parlamentske vydavnytstvo, 2014. 304 s.
 2. Yaroshevska T. V. *Poniattia prava promyslovoi vlasnosti ta yoho dzhherela. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 2013. Serii PRAVO. Vypusk 23. Chastyna I. Tom 1. S. 288–291.
 3. *Zakonodavstvo Yevropeiskoho Soiuzu ta derzhav-chleniv Yevropeiskoho Soiuzu u sferi intelektualnoi vlasnosti : naukovo-praktychne vydannia / O. P. Orliuk, H. O. Androshchuk, A. M. Hornisevych, T. Yu. Fedorova / za red.. O. P. Orliuk*. Kyiv : NDI IV NAPrNU, Lazuryt-Polihraf, 2010. 262 s.
 4. Doroshenko O. F. *Sudova ekspertyza u tsyvilnykh spravakh shchodo porushennia prav intelektualnoi vlasnosti : monohrafiia*. Kyiv : Lazuryt-Polihraf, 2008. 206 s.
 5. Stefanchuk R. O. *Do pytannia pro kodyfikatsiiu zakonodavstva u sferi intelektualnoi vlasnosti. Pravo Ukrainy*. 2016. № 11. S. 86–91.
 6. Kryzhna Valentyna. *Varianty kodyfikatsii zakonodavstva u sferi intelektualnoi vlasnosti. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 2020. № 1. S. 110–115.
 7. Mykola Pototskyi. *Kodyfikatsiia zakonodavstva Ukrainy pro intelektualnu vlasnist : materialnyi ta protsesualnyi aspekty. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 2021. № 6. S. 5–16.
 8. Kamil Idris, «Intellectual Property: A Power Tool for Economic Growth», WIPO Publication No 888, ISBN 92-805-1113-0, Geneva 2003, P.377. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/intproperty/888/wipo_pub_888.pdf.
 9. Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010490508/U/D20010508Lj.pdf>.

10. Hennadii Androshchuk. *Stvorennia spetsializovanykh sudiv u sferi intelektualnoi vlasnosti Polshchi*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/stvorenniya-spezializovanih-sudiv-u-sferi-intelektualnoyi-vlasnosti-polshchi.html>.
11. Hennadii Androshchuk. *V Polshchi intelektualnoiu vlasnistiu zaimatymutsia piat sudiv*. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/v-polshchi-intelektualnoyu-vlasnistyu-zaimatimutsya-pyat-sudiv.html>.
12. Hennadii Androshchuk. *Spetsializovani sudy z intelektualnoi vlasnosti: praktyka Polshchi i Ukrainy. Intelektualna vlasnist v Ukraini*. 2020. № 2. S. 33.
13. Projekt ustawy — Prawo własności przemysłowej. URL: <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12359055/12874004/12874005/dokument552321.pdf>.
14. *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. URL: http://eregion.wzp.pl/sites/default/files/strategia_na_rzecz_odpowiedzialnego_rozwoju.pdf.
15. Androshchuk H. O. *Systema zabezpechennia tsyfrovyykh dokaziv isnuvannia intelektualnykh aktyviv: WIPO PROOF // Pytannia intelektualnoi vlasnosti : zb. nauk. prats / za red. k.e.n. H. O. Androshchuka; NDI IV NAPrN Ukrainy*. Vypusk 18. Kyiv : Interservis, 2021. S. 25–33.

Надійшла до редакції 18.07.2022 року

Androshchuk G., Doroshenko O. Codification of industrial property law of Poland: analysis of the main provisions of the new draft law. The article examines the state and trends of legal regulation in the field of intellectual property (IP), forms of systematization of legislation in the field of IP in international treaties, EU regulations, and national legislation. The models of legal regulation of IP are highlighted, the classification of their objects is given. The structure and content of the main provisions of the new draft law Industrial Property Law are analysed (on the example of Poland). The bill comprehensively regulates all objects of industrial property. The changes are mainly aimed at streamlining, speeding up and reducing the costs of obtaining protection of industrial property objects, especially inventions, utility models, industrial designs, trademarks and geographical indications. System changes are shown: the institution of preliminary notice of invention, the registration system for the protection of utility models, a deposit containing technical and technological information that constitutes a commercial secret, conciliation procedures for disputes, IP COMBO — discounts when calculating the amount of state duty in the case of simultaneous presentation of three different objects of industrial property. As a result of the changes made, the attractiveness of the national system of industrial property protection will increase, and the established fees will be an incentive for applicants to obtain legal protection for as many innovative solutions as possible. Possible ways of systematizing legislation in the field of industrial property in Ukraine are proposed. It is concluded that one of the most effective ways to solve the problem of codification is the development and adoption of the Industrial Property Code (following the example of Poland), which would combine and consolidate the main norms regarding the legal protection of industrial property rights.

Keywords: intellectual property, industrial property, codification of legislation, innovation, inventor, amount of fee, law, patent, EU law